

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/38/2004

ZAUFIANIE DO POLITYKÓW W LUTYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ❑ Politykiem wciąż cieszącym się wśród Polaków największym zaufaniem społecznym jest prezydent Aleksander Kwaśniewski (73%), który znacznie wyprzedza Jana Rokitę (48%), następnego w tym rankingu. Na kolejnych miejscach znajdują się: Józef Oleksy (46%), Andrzej Lepper (45%), Lech Kaczyński i Donald Tusk (po 44%), Jarosław Kaczyński (43%) oraz Marek Borowski (41%).
- ❑ Z największą nieufnością badanych, podobnie jak w poprzednich miesiącach, spotyka się premier Leszek Miller (62%). Nieco mniej osób (54%) deklaruje nieufność do Leszka Balcerowicza. Dość znaczne grupy ankietowanych nie mają zaufania do Marka Pola (46%), Jerzego Jaskierni (45%) oraz Mariusza Łapińskiego (44%). Niemal równie dużą nieufność badanych budzi też Jerzy Hausner (43%).
- ❑ Luty okazał się dość niekorzystny dla polityków. Jedynymi, którzy poprawili - i to dość nieznacznie - swoje dotychczasowe notowania są: Marek Dyduch, Krzysztof Janik oraz Jerzy Szmajdziński. Wyraźnie stracili natomiast w ocenie badanych: Marek Pol (5-punktowy spadek zaufania i 7-punktów wzrost nieufności), Leszek Balcerowicz (spadek zaufania o 6 punktów i wzrost nieufności o 4 punkty), Jarosław Kalinowski (spadek zaufania o 7 punktów i wzrost nieufności o 3 punkty), a także Włodzimierz Cimoszewicz i Jan Rokita (spadek zaufania po 5 punktów) oraz Tomasz Nałęcz (spadek zaufania o 4 punkty i taki sam wzrost nieufności). W lutym, po raz kolejny wzrosła także nieufność do Jerzego Hausnera (o 6 punktów procentowych). Po dwóch miesiącach dość stabilnych ocen pogorszyły się również notowania premiera Leszka Millera (spadek zaufania o 2 punkty i wzrost nieufności o 4 punkty procentowe).

Miesiąc poprzedzający nasz lutowy sondaż¹ przyniósł kilka ważnych wydarzeń mogących wpływać na postrzeganie polityków rządzącej koalicji. Jeszcze w trakcie pobytu w szpitalu, a także bezpośrednio po jego opuszczeniu premier przeprowadził konsultacje z prominentnymi przedstawicielami SLD, dotyczące sytuacji w tej partii, a także w rządzie. W rezultacie dokonano zmian zarówno w składzie Rady Ministrów, jak i w kierownictwie SLD. Przewodniczącym Klubu Parlamentarnego SLD został dotychczasowy szef MSWiA Krzysztof Janik, który zastąpił dość często krytykowanego ostatnio Jerzego Jaskiernię. Na wakujące stanowisko szefa MSWiA powołano Józefa Oleksego, który jednocześnie został wicepremierem. Z funkcji ministra skarbu został odwołany Piotr Czyżewski. Prasa spekulowała, że kolejny minister tego resortu musiał odejść na skutek nacisków najbogatszego Polaka Jana Kulczyka w związku z niepomyślnym dla niego przebiegiem prywatyzacji tzw. Grupy G-8. W parlamencie dało to asumpt do krytycznej wobec rządu debaty na temat oligarchizacji gospodarki i nadmiernych wpływów niektórych biznesmenów na decyzje podejmowane przez rząd. NIK opublikował raport dotyczący stanu budowy autostrad bardzo krytyczny wobec rządu i odpowiedzialnego za tę dziedzinę wicepremiera Marka Pola. Zdaniem NIK, rządowe plany pozostały na papierze, a pieniądze na budowę autostrad w dużej części zostały zmarnotrawione. Wicepremier Pol odpierając ataki przedstawił własną interpretację sytuacji w tej dziedzinie, a zarzuty NIK uznał za „nieaktualne”.

Porażką rządu zakończyło się jedno z głosowań dotyczących budżetu i oszczędnościowego planu wicepremiera Hausnera. Sejm przegłosował ostateczne uchwalenie poprawki przyznającej w tym roku nieplanowane wcześniej dotacje dla PKP oraz

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (165) przeprowadzono w dniach 6-9 lutego 2004 roku na liczącej 1024 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

warszawskiego metra. Przeciw rządowi głosował m.in. nowo powołany klub parlamentarny kierowany przez Romana Jagielińskiego.

Miesiąc, który upłynął od ostatniego badania, raczej nie przyniósł sukcesów także w polskiej polityce zagranicznej. Mimo starań przedstawicieli rządu i prezydenta firma Bumar przegrała ważny kontrakt na wyposażenie irackiej armii. Tym samym nasze zaangażowanie w Iraku nie przyniosło, przynajmniej na razie, oczekiwanych ułatwień i korzyści dla naszych przedsiębiorstw. Jednocześnie mimo bezpośredniej interwencji prezydenta Kwaśniewskiego prezydent Bush zdecydowanie odrzucił możliwość zniesienia w przewidywalnym terminie wiz dla Polaków.

Z wydarzeń ze sfery gospodarki, mogących wpływać na postrzeganie polityków obecnych na naszej liście, warto wspomnieć o sytuacji na rynku walutowym - na początku lutego wartość złotego wobec euro spadła do najniższego poziomu w historii.

ZAUFIANIE I NIEUFIANIE

Największym zaufaniem Polaków niezmiennie cieszy się prezydent Aleksander Kwaśniewski. Z ostatnich deklaracji wynika, że ufa mu blisko trzy czwarte badanych (73%), a więc dokładnie tyle samo co w dwóch poprzednich miesiącach. Mimo nieco słabszych notowań w ostatnim okresie (od listopada ubiegłego roku) prezydent nadal zdecydowanie wyprzedza w tym rankingu wszystkich pozostałych przedstawicieli sceny politycznej uwzględnianych w naszych badaniach.

Od blisko pół roku drugie miejsce wśród polityków najczęściej obdarzanych zaufaniem zajmuje Jan Rokita. Obecnie zaufanie do niego deklaruje blisko połowa ankietowanych (48%). Na kolejnych pozycjach z bardzo podobnym wynikiem znajdują się: Józef Oleksy (46%), Andrzej Lepper (45%), Lech Kaczyński i Donald Tusk (po 44%), Jarosław Kaczyński (43%) oraz Marek Borowski (41%). Zaufaniem nieco ponad jednej trzeciej ankietowanych cieszą się: Danuta Hübner (38%), Włodzimierz Cimoszewicz (36%) oraz Jarosław Kalinowski (35%).

Tabela 1. Stosunek do polityków w lutym 2004

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	II '04	zmiana od I '04	II '04	zmiana od I '04		
	w procentach					
A. Kwaśniewski	73	0	15	-1	9	-
J. Rokita	48	-5	22	1	16	6
J. Oleksy	46	1	27	2	17	4
A. Lepper	45	0	36	-2	14	1
D. Tusk	44	-3	14	0	16	16
L. Kaczyński	44	0	25	-1	17	4
J. Kaczyński	43	0	25	-1	18	4
M. Borowski	41	-1	20	0	14	17
D. Hübner	38	1	23	3	14	18
W. Cimoszewicz	36	-5	30	0	18	7
J. Kalinowski	35	-7	27	3	22	8
T. Nałęcz	29	-4	19	4	19	24
J. Wojciechowski	27	1	5	-1	15	45
K. Janik	26	0	26	-3	18	19
J. Hausner	25	0	43	6	13	11
L. Pastusiak	24	-1	13	-1	18	35
J. Szmajdziński	23	-2	15	-5	22	28
L. Balcerowicz	23	-6	54	4	12	3
L. Miller	23	-2	62	4	10	1
R. Giertych	20	2	29	1	11	33
W. Frasyniuk	18	2	15	-2	16	42
M. Pol	15	-5	46	7	13	18
J. Jaskiernia	14	2	45	-1	15	18
R. Jagieliński	10	-	25	-	17	37
M. Dyduch	9	2	14	-4	12	57
M. Łapiński	9	-	44	-	14	25

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2002				2003												2004	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	w procentach																	
L. Balcerowicz	21	21	21	21	22	22	25	22	24	22	28	24	25	23	23	20	29	23
M. Borowski	38	41	42	38	40	42	42	40	37	34	40	42	41	37	40	37	42	41
W. Cimoszewicz	30	33	34	30	34	34	33	31	30	32	36	-	-	35	34	35	41	36
M. Dyduch	4	-	-	-	-	-	-	6	4	5	8	7	9	8	6	5	7	9
W. Frasyniuk	17	14	15	12	14	14	16	19	17	15	19	19	20	16	17	17	16	18
R. Giertych	12	-	13	12	13	14	13	14	14	12	16	16	15	16	19	16	18	20
J. Hausner	14	14	15	14	12	19	20	21	21	19	30	29	29	23	23	25	25	25
D. Hübner	16	22	21	22	27	27	29	28	32	32	37	34	-	34	31	38	37	38
R. Jagieliński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
K. Janik	33	30	29	29	29	30	28	25	23	25	25	26	27	24	22	22	26	26
J. Jaskiernia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	12	14
J. Kaczyński	-	-	47	-	-	45	-	48	38	43	47	38	41	42	41	37	43	43
L. Kaczyński	59	54	55	55	55	49	54	-	40	45	47	39	42	42	43	38	44	44
J. Kalinowski	48	51	49	47	48	47	36	38	41	40	42	41	40	40	44	36	42	35
A. Kwaśniewski	82	83	81	82	82	82	81	72	77	74	78	79	79	80	74	73	73	73
A. Lepper	39	35	37	37	37	43	41	37	39	39	42	38	34	38	42	41	45	45
M. Łapiński	13	13	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
L. Miller	44	46	47	36	47	42	36	23	23	26	23	30	25	23	21	23	25	23
T. Nałęcz	-	-	-	-	-	-	24	24	20	-	23	26	32	29	33	30	33	29
J. Oleksy	-	-	-	-	-	-	-	-	36	36	43	41	41	44	42	40	45	46
L. Pastusiak	21	22	21	21	20	22	22	21	20	20	21	23	24	23	22	20	25	24
M. Pol	23	23	24	17	22	21	18	18	16	18	18	20	21	19	17	16	20	15
J. Rokita	-	-	-	-	-	-	34	38	36	-	45	44	49	48	51	45	53	48
J. Szmajdziński	23	24	24	23	23	20	21	19	21	22	21	25	26	24	27	21	25	23
D. Tusk	29	30	36	36	36	30	36	35	40	39	40	38	41	36	42	41	47	44
J. Wojciechowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	27

Podobnie jak w ostatnich miesiącach z największą nieufnością badanych (62% wskazań) spotyka się premier Leszek Miller. Wyraźnie rzadziej, choć również bardzo często, deklaracje nieufności dotyczą Leszka Balcerowicza (54%). Znaczne grupy ankietowanych nie ufają też Markowi Polowi (46%), Jerzemu Jaskierni (45%) oraz Mariuszowi Łapińskiemu (44%). Niemal równie dużą nieufność badanych wzbudza także Jerzy Hausner (43%).

Luty okazał się raczej niekorzystny dla społecznego odbioru najważniejszych przedstawicieli sceny politycznej. Inaczej niż w ubiegłym miesiącu, żaden z polityków znajdujących się na naszej liście nie zyskał na zaufaniu, w nielicznych przypadkach obniżył się jedynie poziom nieufności. Deklarowana nieufność zmalała tylko w przypadku Marka Dyducha, Krzysztofa Janika oraz Jerzego Szmajdzińskiego. Odsetek badanych, którzy nie ufają Markowi Dyduchowi, zmniejszył się o 4 punkty, w jeszcze mniejszym stopniu zyskali Krzysztof Janik (spadek nieufności o 3 punkty) oraz Jerzy Szmajdziński (spadek nieufności o 5 punktów, ale jednoczesny spadek zaufania o 2 punkty).

Dłuższa jest natomiast w tym miesiącu lista przedstawicieli sceny politycznej, którzy stracili w opinii badanych. Relatywnie największy spadek notowań w stosunku do stycznia rejestrujemy w przypadku Marka Pola. Zaufanie do wicepremiera i ministra infrastruktury zmalało o 5 punktów procentowych, jeszcze bardziej znacząco - o 7 punktów - zwiększyła się grupa badanych, którzy mu nie ufają. Można sądzić, że główną przyczyną niekorzystnych zmian w ocenach Marka Pola było ogłoszenie przez NIK raportu bardzo krytycznie oceniającego realizację w Polsce planu budowy autostrad.

Wyraźnie gorsze niż przed miesiącem są także notowania Leszka Balcerowicza oraz Jarosława Kalinowskiego. Styczniowa poprawa ocen szefa NBP okazała się zatem krótkotrwała i była zapewne związana z falą pozytywnych ocen tej instytucji oraz Rady Polityki Pieniężnej, które pojawiły się w ubiegłym miesiącu w mediach w związku z końcem kadencji poprzedniej RPP i wyborem nowych członków. Możliwe również, że na spadek notowań szefa NBP i powrót do poziomu uzyskiwanego przeciętnie w ostatnim okresie wpłynęło dość nieoczekiwane osłabienie złotego, które miało miejsce tuż przed realizacją naszego badania. Obecnie zaufanie do Leszka Balcerowicza deklaruje o 6 punktów

procentowych mniej badanych niż w styczniu, jednocześnie nieco przybyło (o 4 punkty) osób, które mu nie ufają. W podobnym stopniu stracił w ocenie badanych Jarosław Kalinowski, lider PSL - partii bardzo słabo ostatnio wypadającej w sondażach. W ciągu ostatniego miesiąca zaufanie do niego zmalało o 7 punktów procentowych, przybyło też, choć nieznacznie (o 3 punkty) osób deklarujących w stosunku do niego nieufność.

Po ubiegłomiesięcznej poprawie ocen w lutym dość wyraźnie stracił na zaufaniu Włodzimierz Cimoszewicz (spadek o 5 punktów). Na obniżenie notowań ministra spraw zagranicznych może się składać kilka przyczyn, m.in. zawiedzione nadzieje wiązane ze Stanami Zjednoczonymi (przegrana Bumaru w przetargu na wyposażenie armii irackiej, a jednocześnie brak postępu w sprawie zniesienia wiz lub ułatwień dla Polaków w podróżowaniu do USA).

Mniej osób niż przed miesiącem deklaruje również zaufanie do Jana Rokity (spadek o 5 punktów procentowych). Pogorszyły się także oceny Tomasza Nałęcza, wicemarszałka Sejmu i przewodniczącego sejmowej komisji śledczej badającej tzw. sprawę Rywina. Zaufaniem darzy go obecnie o 4 punkty procentowe mniej badanych niż w styczniu, o tyle samo zwiększyła się również grupa tych, którzy mu nie ufają. W obu przypadkach spadki notowań można łączyć z niemedialną już fazą pracy komisji śledczej i rzadszą niż w ubiegłych miesiącach obecnością tych polityków w mediach.

Wraz z toczącą się dyskusją i trwaniem negocjacji politycznych wokół rządowego projektu naprawy finansów publicznych dość systematycznie pogarszają się oceny jego autora, wicepremiera Jerzego Hausnera. W lutym po raz kolejny znacząco (o 6 punktów) przybyło osób, które mu nie ufają. W ciągu ostatnich sześciu miesięcy odsetek badanych deklarujących nieufność do tego polityka wzrósł w sumie aż o 26 punktów (z 17% we wrześniu do 43% obecnie). Jednocześnie jednak, co warto podkreślić, od dłuższego już czasu nie maleje grupa sympatyków Jerzego Hausnera. Od października ubiegłego roku zaufanie do niego niezmiennie deklaruje około jednej czwartej badanych.

Po dwóch miesiącach ocen stabilnych, choć niezmiennie bardzo niekorzystnych, luty przyniósł również niewielki spadek notowań premiera Leszka Millera. Nie ubyło wprawdzie znacząco badanych darzących go zaufaniem (spadek o 2 punkty procentowe), jednak trochę więcej osób niż przed miesiącem (o 4 punkty) deklaruje w stosunku do niego nieufność. Obecne notowania premiera są tylko nieznacznie lepsze od najgorszych z uzyskiwanych dotąd przez niego - w listopadzie ubiegłego roku.

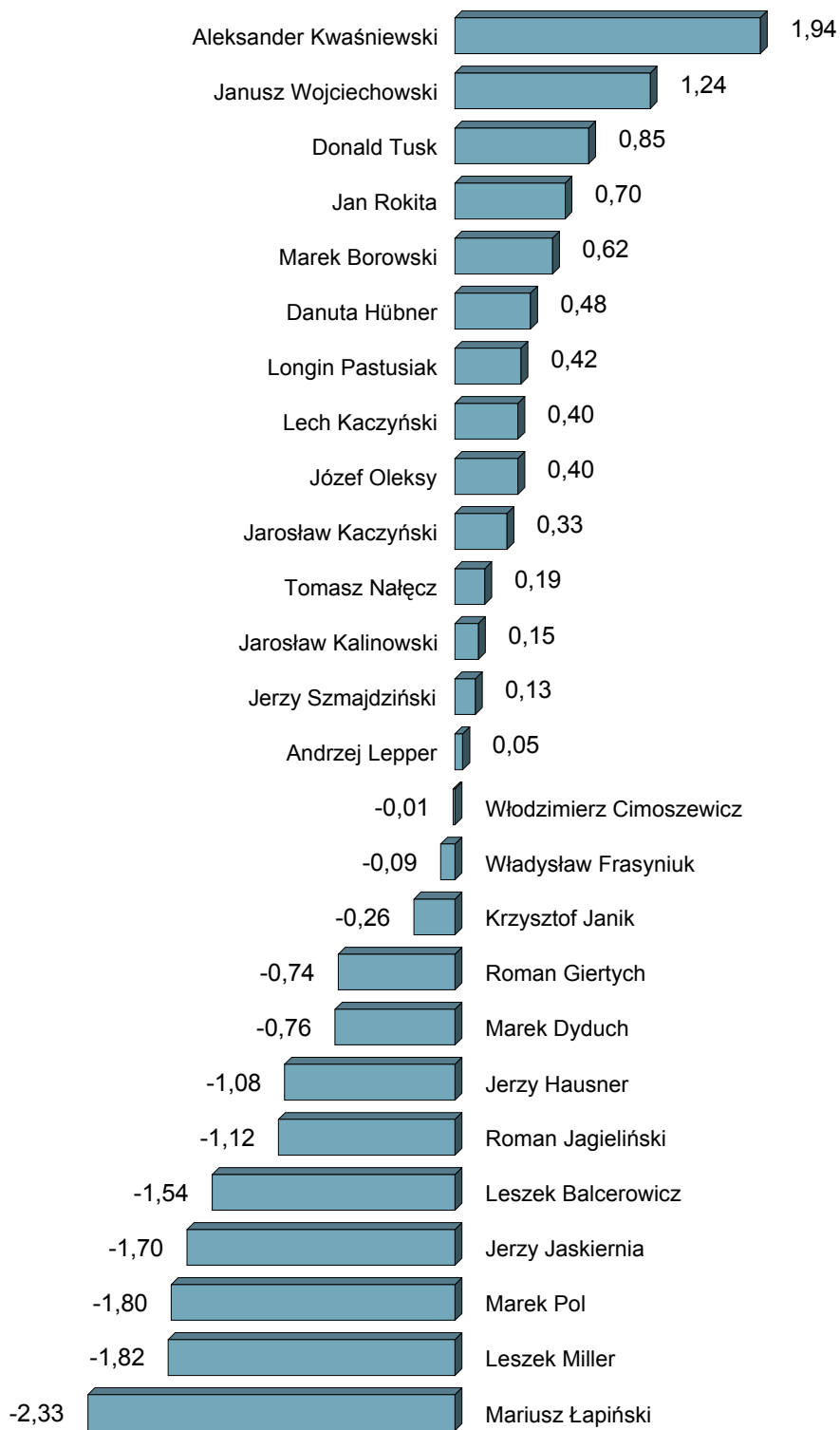
Do polityków, którzy od ubiegłego miesiąca stracili w ocenie badanych, choć bardzo nieznacznie, należą ponadto: Donald Tusk (3-punktowy spadek zaufania) oraz Danuta Hübner (3-punktowy wzrost nieufności).

W związku z nieoczekiwanym wzrostem znaczenia grupy polityków popierających dotąd rząd w głosowaniach, choć nienależących do SLD, na naszej liście polityków zamieściliśmy nazwiska dwóch z nich - Romana Jagielińskiego oraz Mariusza Łapińskiego. Obaj częściej wzbudzają nieufność (odpowiednio 25% i 44%) niż zaufanie (10% i 9%). Poziom ocen Mariusza Łapińskiego pozwala zaliczyć go do polityków traktowanych przez Polaków z największą dozą nieufności.

ŚREDNIE OCEN

W naszym sondażu badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Prezentowane były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie do poszczególnych polityków (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5), a także stopień ich znajomości. Dane te odnosiły się do ogółu badanych. Natomiast średnia ocen jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień do poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W LUTYM 2004

Wartość średniej ocen potwierdza, że politykiem najbardziej pozytywnie postrzeganym jest nadal Aleksander Kwaśniewski (1,94). Drugie miejsce w rankingu średnich, tak samo jak przed miesiącem, zajął Janusz Wojciechowski (1,24). Na trzeciej pozycji znalazł się Donald Tusk (0,85) nieco wyprzedzając kolejnego z czołowych polityków PO - Jana Rokitę (0,70), który cieszy się co prawda nieco większym od niego zaufaniem, ale zarazem trochę częściej spotyka się z nieufnością badanych. Pierwszą piątkę najlepiej postrzeganych przedstawicieli sceny politycznej zamyka - tak samo jak w ubiegłym miesiącu - Marek Borowski (0,62). Do polityków, którzy uzyskali jeszcze relatywnie wysoką średnią ocen - wskazującą na istotną przewagę pozytywnych nastawień - należą ponadto: Danuta Hübner (0,48), Longin Pastusiak (0,42), Lech Kaczyński (0,40), Józef Oleksy (0,40) i Jarosław Kaczyński (0,33).

Z kolei najgorzej odbieranym politykiem, spośród uwzględnionych w naszym badaniu, okazał się Mariusz Łapiński, którego nazwisko umieściliśmy ponownie na naszej liście po kilkumiesięcznej przerwie. Uzyskał on nie tylko wyraźnie niższą średnią ocen niż pozostali przedstawiciele dzisiejszej sceny politycznej, ale jej wartość (-2,33) jest rekordowo niska nawet jak na wieloletnią historię naszych badań. Drugie miejsce wśród polityków najgorzej odbieranych przypadło w tym miesiącu premierowi Leszkowi Millerowi (-1,82). Niemal równie niską jak premier średnią ocen uzyskał w lutym Marek Pol (-1,80). Do grupy najgorzej postrzeganych polityków, jak wskazuje wartość średniej ocen, niezmiennie zalicza się także Jerzy Jaskiernia (-1,70). Nieco wyższą średnią, choć również świadczącą o zdecydowanej przewadze ocen negatywnych nad pozytywnymi, uzyskał Leszek Balcerowicz (-1,54). Do grona negatywnie odbieranych polityków należą jeszcze: Roman Jagieliński (-1,12), Jerzy Hausner (-1,08), a także Roman Giertych (-0,74) i Krzysztof Janik (-0,26).

Porównanie aktualnych średnich ocen z uzyskanymi w ubiegłym miesiącu wskazuje, że o poprawie, i to raczej niezbyt dużej, możemy mówić jedynie w przypadku Marka Dyducha (wzrost wartości średniej o 0,39 punktu) oraz Władysława Frasyniuka (0,38). Notowania pozostałych polityków nie uległy istotnej zmianie lub są gorsze od dotychczasowych.

Odnotowany wyżej spadek zaufania i znaczny wzrost nieufności bardzo wyraźnie zaważył na całościowej ocenie Marka Pola (spadek wartości średniej o 0,70 punktu). W znacznie mniejszym stopniu pogorszyła się średnia ocen Leszka Balcerowicza (spadek wartości średniej o 0,41 punktu), a jeszcze mniej stracił w ogólnym rozrachunku w ocenie badanych Jan Rokita (różnica średnich -0,34). Mimo niedużych różnic w liczbie deklaracji zaufania i nieufności niemal w takim samym stopniu jak całościowa średnia ocen lidera PO pogorszyły się średnie ocen wicemarszałka Sejmu Tomasza Nałęcz i premiera Leszka Millera. Słabe natężenie, jak się okazuje, miała natomiast relatywnie duża zmiana w poziomie zaufania do Jarosława Kalinowskiego (średnia ocen tego polityka zmalała o 0,23 punktu). Całkiem już znikomy i nieistotny statystycznie ze względu na wartość średniej okazał się spadek notowań Jerzego Hausnera.

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	Styczeń 2004	Luty 2004	Różnica
Marek Dyduch	-1,15	-0,76	0,39
Władysław Frasyniuk	-0,47	-0,09	0,38
Roman Giertych	-0,91	-0,74	0,17 *
Krzysztof Janik	-0,40	-0,26	0,14 *
Jerzy Jaskiernia	-1,84	-1,70	0,14 *
Jerzy Szmajdziński	-0,01	0,13	0,14 *
Lech Kaczyński	0,31	0,40	0,09 *
Janusz Wojciechowski	1,15	1,24	0,09 *
Andrzej Lepper	-0,03	0,05	0,08 *
Jarosław Kaczyński	0,30	0,33	0,03 *
Longin Pastusiak	0,40	0,42	0,02 *
Józef Oleksy	0,39	0,40	0,01 *
Aleksander Kwaśniewski	1,95	1,94	-0,01 *
Danuta Hübner	0,57	0,48	-0,09 *
Marek Borowski	0,73	0,62	-0,11 *
Włodzimierz Cimoszewicz	0,12	-0,01	-0,13 *
Donald Tusk	1,00	0,85	-0,15 *
Jerzy Hausner	-0,88	-1,08	-0,20 *
Jarosław Kalinowski	0,38	0,15	-0,23
Leszek Miller	-1,52	-1,82	-0,30
Tomasz Nałęcz	0,49	0,19	-0,30
Jan Rokita	1,04	0,70	-0,34
Leszek Balcerowicz	-1,13	-1,54	-0,41
Marek Pol	-1,10	-1,80	-0,70

* Różnica średnich ocen nieistotna statystycznie

LIDERZY PARTYJNI W OCENIE ELEKTORATÓW

Truizmem jest stwierdzenie, że zwykle liderzy partyjni spotykają się z bardzo dużą aprobatą zwolenników partii, którymi kierują. Jednak stopień akceptacji okazuje się bardzo różny w zależności nie tylko od partii, ale też od osoby przywódcy.

Największy stopień zbieżności poparcia dla partii z zaufaniem do lidera obserwujemy w przypadku Samoobrony. Aż 91% badanych zapowiadających głosowanie na tę partię w najbliższych wyborach deklaruje zaufanie do przewodniczącego Andrzeja Leppera. W istocie zatem poparcie dla Samoobrony jest niemal tożsame z poparciem dla Andrzeja Leppera. Tak więc nie tylko typ przywództwa i sposób sprawowania władzy wewnątrz partii, ale również deklaracje elektoratu pozwalają mówić o wodzowskim charakterze tego ugrupowania. Tak wysokiego poparcia nie ma żaden z liderów pozostałych liczących się ugrupowań.

Trochę mniejszym zaufaniem, choć również bardzo powszechnym, cieszą się we własnym elektoracie liderzy PO: Donald Tusk (88% deklaracji zaufania) oraz Jan Rokita (84%). Równie duże zaufanie (88%) ma wśród sympatyków PSL jego przewodniczący - Jarosław Kalinowski. Liderzy PiS Jarosław Kaczyński i Lech Kaczyński cieszą się podobnym zaufaniem wśród zwolenników swojej partii (po 86% deklaracji zaufania). Wyraźnie mniejszą akceptację własnego elektoratu uzyskał pełniący ciągle funkcję szefa SLD - Leszek Miller (62% deklaracji zaufania i 20% deklaracji nieufności). Wśród polityków LPR Roman Giertych jest postacią najbardziej znaną i najczęściej pojawiającą się w mediach. Jednak na tle innych elektoratów wyborcy LPR w najmniejszym stopniu wyrażają zaufanie do swego lidera. Deklaruje je tylko nieco ponad połowa potencjalnych wyborców tej partii (53%). Ze wskazań tej grupy badanych wynika jednak, że nie tyle jest on dla własnego elektoratu politykiem kontrowersyjnym (nieufność w stosunku do niego deklaruje stosunkowo niewielka grupa badanych - 8%), co nie jest on postacią aż tak pierwszoplanową i - jak można sądzić - istotną dla postrzegania samej partii. Aż jedna czwarta zdeklarowanych zwolenników LPR (26%) w ogóle nie kojarzy nazwiska Romana Giertycha, relatywnie spora też ich grupa nie ma wyrobionego zdania na jego temat bądź deklaruje do niego stosunek obojętny (13%).

Co ciekawe, Roman Giertych jest postacią bardziej wyrazistą i częściej rozpoznawaną przez wyborców innych partii (np. PiS, PO, SLD). Warto też zauważyć, że niemal tyle samo sympatyków ma on w elektoracie PiS, co w LPR, choć stosunek do niego nie jest tu tak jednoznacznie pozytywny jak wśród wyborców LPR.

Tabela 5. Stosunek do liderów partyjnych deklarowany przez potencjalne elektoraty

Liderzy partyjni	Deklarowane zaufanie i nieufność	Potencjalne elektoraty					
		LPR	PO	PSL*	PiS	Samo- obrona	SLD
		w procentach					
Roman Giertych	zaufanie	53	22	41	49	33	13
	nieufność	8	49	7	20	18	55
Donald Tusk	zaufanie	26	88	66	51	34	45
	nieufność	27	2	14	19	27	27
Jan Rokita	zaufanie	58	84	59	68	45	42
	nieufność	23	8	11	20	31	35
Jarosław Kalinowski	zaufanie	28	34	88	45	54	37
	nieufność	24	39	4	26	21	25
Janusz Wojciechowski	zaufanie	37	40	37	41	31	31
	nieufność	2	2	0	2	3	7
Jarosław Kaczyński	zaufanie	59	59	71	86	52	30
	nieufność	12	15	5	10	24	42
Lech Kaczyński	zaufanie	66	61	71	86	53	31
	nieufność	12	18	5	10	21	41
Andrzej Lepper	zaufanie	50	22	67	34	91	31
	nieufność	34	66	13	45	6	45
Leszek Miller	zaufanie	17	19	37	13	21	62
	nieufność	80	71	44	87	67	20
Marek Borowski	zaufanie	23	70	63	47	28	63
	nieufność	43	9	21	33	37	5
Włodzimierz Cimoszewicz	zaufanie	25	40	52	28	34	64
	nieufność	44	28	31	55	40	16
Marek Dyduch	zaufanie	4	11	18	10	7	24
	nieufność	32	16	13	38	19	9
Krzysztof Janik	zaufanie	16	34	41	25	27	50
	nieufność	52	37	15	46	32	13
Józef Oleksy	zaufanie	19	58	76	32	38	79
	nieufność	60	21	10	51	40	6
Jerzy Szmajdziński	zaufanie	13	37	48	34	21	37
	nieufność	35	15	8	22	19	8

* Wyniki dla tej partii należy traktować z dużą ostrożnością ze względu na małą grupę badanych deklarujących dla niej poparcie

Sukcesja w SLD po rezygnacji premiera Leszka Millera z bezpośredniego kierowania tym ugrupowaniem stała się ostatnio jednym z głównych przedmiotów zainteresowania w mediach. Choć o tym, kto zastąpi premiera na stanowisku szefa partii, przesądzi najbliższy kongres SLD, warto nieco uwagi poświęcić temu, jakie notowania w elektoracie SLD mają poszczególni jego politycy. Niestety, nie dysponujemy tu danymi dla Jolanty Banach oraz Andrzeja Celińskiego, którzy wymieniani są w dyskusjach jako ewentualni kandydaci na szefa SLD. Można jednak zakładać, że z racji tego, iż politycy ci niezbyt często są obecni w mediach i nie pełnią bardzo eksponowanych funkcji w państwie i rządzie, mogą oni być stosunkowo mniej znani badanym i - co za tym idzie - mniej popularni od najbardziej prominentnych działaczy tej partii.

Z grona polityków SLD najwyższe notowania wśród zadeklarowanych wyborców SLD ma były premier Józef Oleksy. Aż 79% sympatyków tego ugrupowania darzy go zaufaniem, nie ufa mu zaś zaledwie 6% spośród nich. Pod względem popularności Józef Oleksy wyraźnie dystansuje wszystkich pozostałych polityków SLD uwzględnionych w naszym badaniu. Drugie miejsce w tym wewnętrznym rankingu zajmuje także pełniący już kiedyś funkcję szefa rządu Włodzimierz Cimoszewicz (64% deklaracji zaufania) nieznacznie wyprzedzając Marka Borowskiego (63%), który jednak ma znacznie mniej przeciwników (8%) niż były premier i obecny minister spraw zagranicznych. Warto jednocześnie podkreślić, że Marek Borowski ma wyjątkowo dobre notowania w elektoratach innych ugrupowań - korzystnie, a nawet lepiej niż wśród zwolenników własnej partii jest on postrzegany wśród sympatyków PO, a także PiS i LPR, gdzie jest on stosunkowo najlepiej odbieranym politykiem Sojuszu.

Wyraźnie mniejszym zaufaniem niż Włodzimierz Cimoszewicz i Marek Borowski cieszą się wśród zwolenników SLD - Krzysztof Janik (50% deklaracji zaufania) i Jerzy Szmajdziński (37%).

Lutowy sondaż przyniósł pogorszenie społecznego wizerunku klasy politycznej. Żaden z polityków znajdujących się na naszej liście nie zyskał na zaufaniu, natomiast wielu straciło w oczach Polaków. Najbardziej wyraźnie obniżyły się notowania wicepremiera i szefa UP Marka Pola. W porównaniu z ubiegłym miesiącem stracili także Leszek Balcerowicz oraz Jarosław Kalinowski. Zmalało również zaufanie do ministra spraw zagranicznych Włodzimierza Cimoszewicza oraz do Jana Rokity i Tomasza Nałęcza - członków komisji badającej tzw. sprawę Rywina. Dość systematycznie pogarszają się również oceny wicepremiera Jerzego Hausnera. W lutym nieco obniżyły się także notowania premiera Leszka Millera.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do Leszka Balcerowicza

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznamość	Liczba osób
Ogółem	54	12	23	8	3	1023
Płeć						
Mężczyźni	56	12	26	3	3	490
Kobiety	52	12	21	11	4	533
Wiek						
18-24 lat	37	19	22	13	9	155
25-34	57	10	23	9	1	183
35-44	58	8	29	4	1	176
45-54	62	10	23	5	1	207
55-64	59	19	15	7	0	119
65 lat i więcej	51	9	23	9	7	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	59	11	15	11	4	382
Miasto do 20 tys.	59	14	17	6	5	127
20-100 tys.	56	10	23	10	2	200
101-500 tys.	51	14	32	1	1	192
501 tys. i więcej mieszk.	36	14	40	5	5	122
Wykształcenie						
Podstawowe	55	12	14	11	7	287
Zasadnicze zawodowe	64	10	15	8	3	265
Średnie	51	12	28	7	1	356
Wyższe	38	15	47	1	0	114
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	39	16	44	1	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	47	16	36	2	0	97
Pracownicy fiz.- umysł.	52	11	25	11	1	77
Robotnicy wykwalifikowani	67	11	20	3	0	78
Robotnicy niewykwalifik.	76	5	12	8	0	44
Rolnicy	71	5	12	11	2	54
Pracujący na własny rach.	40	7	49	3	0	38
Bierni zawodowo						
Renciści	57	11	20	9	3	125
Emeryci	54	11	21	9	4	194
Uczniowie i studenci	36	21	22	11	10	79
Bezrobotni	59	12	11	12	6	120
Gospodynie domowe i inni	58	10	18	6	8	43
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	52	12	32	3	1	164
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	54	15	27	3	0	59
sekt. pryw. poza rolnict.	52	10	31	7	0	180
prywatnym gośp. rolnym	73	7	12	7	2	64
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	63	6	18	8	4	109
300-399	56	16	17	6	5	79
400-599	64	12	16	6	3	168
600-800	57	13	22	5	3	153
Powyżej 800 zł	48	10	37	5	0	180
Ocena własnych war. mater.						
Złe	63	8	18	8	3	320
Średnie	54	13	21	9	3	464
Dobre	43	15	35	4	3	239
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	43	18	21	13	5	56
Raz w tygodniu	56	11	21	8	3	520
1-2 razy w miesiącu	58	13	19	7	3	143
Kilka razy w roku	55	11	26	6	2	201
W ogóle nie uczestniczy	44	12	35	5	3	104
Poglądy polityczne						
Lewica	58	13	27	1	0	191
Centrum	55	13	25	4	3	327
Prawica	57	7	32	3	2	228
Trudno powiedzieć	49	13	11	20	7	277

Tabela 2. Stosunek do Włodzimierza Cimoszewicza

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	30	17	36	10	7	1022
Płeć						
Mężczyźni	33	17	40	6	5	490
Kobiety	27	18	33	13	9	531
Wiek						
18-24 lat	23	26	22	13	16	155
25-34	32	23	26	13	5	183
35-44	35	16	40	7	3	176
45-54	35	12	47	5	2	207
55-64	33	12	44	8	2	118
65 lat i więcej	21	16	38	12	13	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	28	14	36	14	9	381
Miasto do 20 tys.	31	16	38	7	7	127
20-100 tys.	32	18	32	12	7	200
101-500 tys.	34	23	39	2	3	192
501 tys. i więcej mieszk.	25	21	39	8	6	122
Wykształcenie						
Podstawowe	26	16	30	14	14	286
Zasadnicze zawodowe	34	14	35	12	6	265
Średnie	30	19	41	7	3	356
Wyższe	30	24	45	1	0	114
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	30	24	46	0	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	27	30	39	4	0	97
Pracownicy fiz.- umysł.	39	13	30	11	7	77
Robotnicy wykwalifikowani	42	19	26	7	6	78
Robotnicy niewykwalifik.	25	13	52	9	0	44
Rolnicy	31	9	35	19	6	54
Pracujący na własny rach.	35	13	50	3	0	38
Bierni zawodowo						
Renciści	29	14	37	12	8	125
Emeryci	27	16	38	11	8	192
Uczniowie i studenci	18	31	23	13	14	79
Bezrobotni	35	11	32	14	9	120
Gospodynie domowe i inni	25	12	45	2	16	43
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	32	23	40	4	2	164
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	39	21	35	3	2	59
sekt. pryw. poza rolnict.	33	17	38	8	5	180
prywatnym gosp. rolnym	29	11	39	16	4	64
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	34	12	38	11	5	109
300-399	26	21	29	14	10	79
400-599	37	15	35	8	5	168
600-800	26	16	43	7	7	152
Powyżej 800 zł	24	23	47	5	2	180
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	15	29	12	8	319
Średnie	28	18	38	10	6	464
Dobre	25	21	43	5	6	239
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	28	17	35	13	7	56
Raz w tygodniu	30	16	36	11	8	519
1-2 razy w miesiącu	35	20	34	8	3	143
Kilka razy w roku	28	20	40	8	4	201
W ogóle nie uczestniczy	29	16	37	8	10	104
Poglądy polityczne						
Lewica	24	11	61	2	2	191
Centrum	27	25	36	5	6	327
Prawica	46	11	36	5	1	228
Trudno powiedzieć	25	18	19	24	14	276

Tabela 3. Stosunek do **Jerzego Hausnera**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	43	12	25	9	11	1022
Płeć						
Mężczyźni	44	13	29	7	7	490
Kobiety	41	12	22	11	14	531
Wiek						
18-24 lat	37	17	24	11	10	155
25-34	43	14	22	11	9	183
35-44	49	12	23	6	9	176
45-54	46	13	25	7	9	207
55-64	42	12	30	8	8	118
65 lat i więcej	37	7	28	9	18	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	37	10	24	14	16	381
Miasto do 20 tys.	42	19	21	9	8	127
20-100 tys.	53	12	23	7	6	200
101-500 tys.	45	14	31	2	7	192
501 tys. i więcej mieszk.	40	12	29	8	11	122
Wykształcenie						
Podstawowe	33	14	19	13	21	286
Zasadnicze zawodowe	47	11	20	10	12	265
Średnie	46	14	29	7	4	356
Wyższe	45	9	41	3	2	114
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	42	10	43	3	3	74
Prac. umysł. niż. szczebla	53	15	25	5	2	97
Pracownicy fiz.- umysł.	42	16	20	8	13	77
Robotnicy wykwalifikowani	49	19	19	8	5	78
Robotnicy niewykwalifik.	44	5	21	19	11	44
Rolnicy	44	0	22	16	18	54
Pracujący na własny rach.	37	14	35	7	6	38
Bierni zawodowo						
Renciści	46	11	21	8	14	125
Emeryci	39	10	28	10	13	192
Uczniowie i studenci	36	20	29	8	7	79
Bezrobotni	39	13	22	11	15	120
Gospodynie domowe i inni	42	12	20	7	19	43
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	48	13	29	8	2	164
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	53	7	22	9	9	59
sekt. pryw. poza rolnict.	42	16	27	7	9	180
prywatnym gosp. rolnym	40	3	23	20	15	64
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	41	15	15	10	19	109
300-399	53	14	17	3	13	79
400-599	45	16	20	9	10	168
600-800	42	14	28	4	12	152
Powyżej 800 zł	40	12	38	7	3	180
Ocena własnych war. mater.						
Złe	46	12	17	9	17	319
Średnie	45	12	24	10	9	464
Dobre	34	14	40	7	5	239
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	37	20	20	8	15	56
Raz w tygodniu	43	11	27	8	11	519
1-2 razy w miesiącu	48	13	18	10	11	143
Kilka razy w roku	42	16	24	11	6	201
W ogóle nie uczestniczy	39	8	32	7	13	104
Poglądy polityczne						
Lewica	35	11	45	4	5	191
Centrum	45	15	26	6	8	327
Prawica	56	12	24	4	4	228
Trudno powiedzieć	34	11	11	20	23	276

Tabela 4. Stosunek do **Jarosława Kalinowskiego**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	27	22	35	8	8	1022
Płeć						
Mężczyźni	31	24	36	4	6	490
Kobiety	23	21	34	12	10	531
Wiek						
18-24 lat	23	29	18	13	17	155
25-34	25	27	29	10	9	183
35-44	35	18	37	7	4	176
45-54	33	22	38	2	6	207
55-64	26	23	41	6	4	118
65 lat i więcej	17	15	47	11	10	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	19	18	44	11	7	381
Miasto do 20 tys.	24	25	36	7	9	127
20-100 tys.	27	22	33	10	8	200
101-500 tys.	39	23	26	3	9	192
501 tys. i więcej mieszk.	34	29	24	3	9	122
Wykształcenie						
Podstawowe	18	17	37	13	16	286
Zasadnicze zawodowe	23	21	41	7	8	265
Średnie	33	25	31	7	4	356
Wyższe	37	29	29	1	4	114
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	33	29	34	2	1	74
Prac. umysł. niż. szczebla	41	32	22	3	2	97
Pracownicy fiz. - umysł	24	30	28	10	7	77
Robotnicy wykwalifikowani	33	17	36	4	10	78
Robotnicy niewykwalifik.	33	13	39	11	4	44
Rolnicy	22	20	45	8	4	54
Pracujący na własny rach.	38	30	25	3	5	38
Bierni zawodowo						
Renciści	23	15	45	7	10	125
Emeryci	21	15	47	10	7	192
Uczniowie i studenci	29	28	12	12	19	79
Bezrobotni	20	21	36	13	10	120
Gospodynie domowe i inni	21	32	24	4	18	43
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	37	26	27	5	5	164
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	36	23	35	2	3	59
sekt. pryw. poza rolnict.	30	27	31	7	5	180
prywatnym gosp. rolnym	27	19	46	5	3	64
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	20	23	36	9	12	109
300-399	21	22	37	13	6	79
400-599	28	22	35	8	7	168
600-800	27	24	34	6	9	152
Powyżej 800 zł	34	22	37	5	3	180
Ocena własnych war. mater.						
Złe	23	22	35	11	9	319
Średnie	26	23	36	7	8	464
Dobre	33	21	32	6	7	239
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	30	20	25	15	9	56
Raz w tygodniu	24	20	39	8	8	519
1-2 razy w miesiącu	25	20	40	9	5	143
Kilka razy w roku	26	31	29	6	8	201
W ogóle nie uczestniczy	42	19	22	5	12	104
Poglądy polityczne						
Lewica	31	19	45	1	3	191
Centrum	24	29	36	3	8	327
Prawica	36	20	38	4	2	228
Trudno powiedzieć	20	17	24	22	17	276

Tabela 5. Stosunek do Leszka Millera

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	62	10	23	4	1	1021
Płeć						
Mężczyźni	64	10	23	2	0	490
Kobiety	60	10	23	6	1	531
Wiek						
18-24 lat	62	10	20	7	1	155
25-34	65	9	20	5	0	182
35-44	71	7	19	2	0	176
45-54	62	13	23	2	0	207
55-64	60	10	28	2	0	118
65 lat i więcej	50	11	28	7	3	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	57	11	24	7	2	381
Miasto do 20 tys.	61	10	24	4	1	127
20-100 tys.	71	7	19	3	0	199
101-500 tys.	63	12	25	0	0	192
501 tys. i więcej mieszk.	61	11	23	4	0	122
Wykształcenie						
Podstawowe	55	13	23	7	2	286
Zasadnicze zawodowe	62	9	25	4	0	264
Średnie	65	8	23	4	0	356
Wyższe	65	15	18	1	0	114
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	60	18	21	1	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	66	11	22	1	0	97
Pracownicy fiz.- umysł.	79	5	12	4	0	77
Robotnicy wykwalifikowani	73	3	22	3	0	78
Robotnicy niewykwalifik.	56	6	33	5	0	44
Rolnicy	64	10	19	7	0	54
Pracujący na własny rach.	65	13	20	3	0	38
Bierni zawodowo						
Renciści	61	10	22	7	1	124
Emeryci	54	10	29	5	2	192
Uczniowie i studenci	59	11	21	8	2	79
Bezrobotni	60	14	20	5	1	120
Gospodynie domowe i inni	55	13	32	0	0	43
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	63	10	24	3	0	164
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	78	5	16	2	0	59
sekt. pryw. poza rolnict.	67	10	20	3	0	180
prywatnym gosp. rolnym	63	8	23	6	0	64
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	64	8	22	4	1	109
300-399	64	13	16	5	1	78
400-599	68	9	21	2	1	168
600-800	62	9	25	4	1	152
Powyżej 800 zł	61	8	30	1	0	180
Ocena własnych war. mater.						
Złe	67	9	17	6	1	319
Średnie	60	11	24	4	0	464
Dobre	58	10	28	2	1	238
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	68	10	21	2	0	56
Raz w tygodniu	61	9	24	5	1	519
1-2 razy w miesiącu	67	10	19	4	1	143
Kilka razy w roku	62	14	20	5	0	201
W ogóle nie uczestniczy	56	11	31	2	1	103
Poglądy polityczne						
Lewica	46	9	44	1	0	191
Centrum	65	11	22	2	0	327
Prawica	78	9	11	1	0	228
Trudno powiedzieć	55	13	18	11	2	275

Tabela 6. Stosunek do **Marka Pola**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Trudno powiedzieć	Nieznajomość	Liczba osób
Ogółem	46	13	15	8	18	1021
Płeć						
Mężczyźni	54	13	16	4	12	490
Kobiety	39	14	13	11	24	531
Wiek						
18-24 lat	31	15	12	9	33	155
25-34	47	15	11	9	18	182
35-44	54	13	16	6	11	176
45-54	59	12	11	6	12	207
55-64	46	16	19	7	12	118
65 lat i więcej	37	10	19	10	25	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	41	10	14	12	24	381
Miasto do 20 tys.	39	19	21	4	16	127
20-100 tys.	49	13	15	6	17	199
101-500 tys.	55	16	14	3	13	192
501 tys. i więcej mieszk.	52	14	10	10	14	122
Wykształcenie						
Podstawowe	35	9	11	10	35	286
Zasadnicze zawodowe	46	9	19	8	18	264
Średnie	52	16	16	8	9	356
Wyższe	58	25	10	2	6	114
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	59	24	11	2	4	74
Prac. umysł. niż. szczebla	54	21	14	2	9	97
Pracownicy fiz. - umysł	50	14	7	7	22	77
Robotnicy wykwalifikowani	60	8	14	7	10	78
Robotnicy niewykwalifik.	29	13	28	7	24	44
Rolnicy	56	0	13	9	22	54
Pracujący na własny rach.	74	12	6	5	3	38
Bierni zawodowo						
Renciści	44	9	18	9	20	124
Emeryci	42	11	18	11	18	192
Uczniowie i studenci	25	18	16	8	33	79
Bezrobotni	46	12	11	8	24	120
Gospodynie domowe i inni	27	16	9	16	32	43
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	51	22	14	4	9	164
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	60	5	13	6	16	59
sekt. pryw. poza rolnict.	54	15	12	5	13	180
prywatnym gosp. rolnym	57	3	13	8	19	64
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	49	9	12	5	26	109
300-399	38	16	13	9	25	78
400-599	47	12	16	9	16	168
600-800	48	13	16	6	16	152
Powyżej 800 zł	55	17	16	4	7	180
Ocena własnych war. mater.						
Złe	47	11	11	9	22	319
Średnie	44	14	14	9	19	464
Dobre	49	15	20	3	13	238
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	35	17	11	9	27	56
Raz w tygodniu	46	13	14	7	20	519
1-2 razy w miesiącu	47	10	18	8	16	143
Kilka razy w roku	52	13	11	9	16	201
W ogóle nie uczestniczy	42	18	20	5	14	103
Poglądy polityczne						
Lewica	43	17	27	6	7	191
Centrum	43	18	15	6	18	327
Prawica	69	7	13	2	9	228
Trudno powiedzieć	33	10	7	15	34	275